

L'últim viatge de Carles V

Tres escenaris musicals de l'Europa del Renaixement

Projecte de Màster en Interpretació de la Música Antiga (ESMUC-UAB)
de Vincent De Soomer i Alicia Martínez Bonfill

Alicia Martínez, soprano
Queralt Sales, contralt
Juan Bertrand, tenor
Vincent De Soomer, baríton
Stanislas Germain, corda polsada
Eva Jornet, flauta de bec i baixonet tiple
Cassiel Antón, sacabutx
Pere Caselles, baixó
Josafath Larios, percussió
Laura Sintes, dansa
Alba Quinquilà, rapsoda

Dilluns 14 de juliol de 2014, 20.30h
Sala Llevant de la Biblioteca de Catalunya

L'últim viatge de Carles V

Tres escenaris musicals de l'Europa del Renaixement

L'adéu a la terra. Abdicació i partença de Flandes, octubre de 1555 – setembre de 1556
Els sons de Flandes

- Josquin des Prez (ca.1455 – 1521), Mille regretz
Aquesta obra és coneguda com La cançó de l'Emperador des de que el vihuelista Luys de Narváez l'anomenà d'aquesta manera. La versió presentada prové del cançoner personal de Zeghere van Male (1542), mercant a la ciutat de Bruges.

- Anònim, Het soude een meysken gaen om wijn
Cançó popular flamenca, trasmesa de manera oral al llarg dels segles i recollida per l'editor d'Ambers Emanuel Adriaenssen al volum Pratum Musicum de 1584.

L'enyorança, la tristesa i el comiat

Obres polifòniques d'autors francoflamencs de l'època, arranjades per a veu i llaüt i editades per Pierre Phalèse a l'imprès Horti Musarum (Lovaina, 1553). La seva temàtica és idònia per a l'embarcament de l'emperador rumb a la península ibèrica.

- Josquin Baston (ca. 1520 – 1576), Le bon espoir
- Jacobus Clemens non Papa (ca. 1510 – 1555), Puisque voulez que je vous laisse
- Thomas Crecquillon (ca. 1510 – 1557), L'ardant amour
Crecquillon fou mestre de la Capella Flamenca de l'emperador entre 1540 i 1546.

L'adéu a la família. Valladolid, octubre de 1556
En record de l'emperadriu Isabel

L'emperadriu Isabel morí donant a llum el 1539. La visita de Carles V a la seva família a Valladolid, de camí a Yuste, coincidí amb el que hagués estat dia del seu aniversari, el 21 d'octubre. Recuperem una obra encarregada expressament en motiu de la mort d'Isabel escrita per Nicolas Payen, integrant de la Capella Flamenca que més endavant, entre 1555 i 1559, exercí de mestre de capella.

- Nicolas Payen (1512 – 1559), Carole cur defles
El text conté encriptat l'any de la mort de l'emperadriu. Cal sumar les lletres que es corresponen amb xifres romanes, exceptuant la lletra D:
CaroLe CVr defLes, IsabelLaM, CVrVe reqVrls. VIVIt, non obllt, reddlta spona del

Vetllada musical a la Cort

Repertori hispànic profà seleccionat d'entre obres ben conegudes a l'època, o bé lleugerament anteriors o bé contemporànies, en alguns casos escrites per cèlebres compositors vinculats a la cort dels familiars de l'emperador.

- Francisco de la Torre (ca. 1460 – ca. 1504), Alta
- Diego Pisador (ca. 1510 – després de 1557), Para qu'és dama tanto quereros
- Miguel de Fuenllana (1525 – 1605), Duélete de mi, señora

La cançó és una intabulatura exacta per a vihuela i veu del villancico a tres veus de Juan Vásquez (ca. 1500 – ca. 1560).

- Mateu Fletxa el Vell i Mateu Fletxa el Jove – Las Cañas

Les Canyes era un joc molt popular entre la noblesa on diversos equips a cavall escaramussaven mitjançant petites llances, anomenades canyes. La composició de Fletxa el Vell, adaptada a quatre veus pel seu nebot, Fletxa el Jove relata una partida al·legòrica. L'equip de l'Amor, format pel Favor, el Regalo, el Deleite y el Contento s'enfronta al de la Majestat, compost per la Justicia, la Templanza, la Prudencia y Fortaleza.

- Luys de Milán (abans de 1500 – després de 1561), Pavana-Gallarda

L'últim adéu. Yuste, setembre de 1558
L'Ofici de Difunts al monestir jerònim de Yuste

L'emperador romangué al monestir de Yuste gairebé dos anys, fins que morí el 21 de setembre de 1558. Aleshores, els monjos de Yuste celebraren el ritu de les exèquies. Una part d'aquesta cerimònia es l'Ofici de Difunts. Presentem un petit fragment dels maitines, l'invitatori, el tercer salm i la tercera lectura, tot alternant cant pla amb polifonia.

- Cantoral corresponent a l'Oficium Defunctorum de l'arxiu del Monestir de Yuste.
- Cristóbal de Morales (1510 – 1553), Officium Defunctorum, a quatre veus.

L'obra de Morales fou cantada amb ocasió de les exèquies de Carles V celebrades a la ciutat de Mèxic el novembre de 1559.

El concert serà amanit amb extractes de l'obra teatral de Diego Jiménez de Enciso (1585-1634) La mayor hazaña del emperador Carlos V. Enciso, contemporani de Lope de Vega, s'inspirà en els relats del cronista Prudencio de Sandoval i del monjo jerònim fray José de Sigüenza per compondre la trama, la qual aborda precisament l'última fase de la vida de l'emperador, des de l'abdicació fins la mort. També recorregué a algunes llegendes populars, com el mite que Carles V va demanar fer un simulacre del seu propi funeral poc abans de morir.

